

Kyösti Karjula /kesk ym.: Lakialoite laiksi tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnalle

Lakiehdotuksen tarkoituksena on saada aikaan oikeustila, missä yrittäjän elinkeinotulo voidaan katsoa kokonaan ansiotuloksi hänen erikseen esittämästä vaatimuksestaan. Tällaisen vaatimuksen yrittäjä tekisi silloin, kun hänen elinkeinotulonsa jäävät niin pieniksi, että ansiotulojen veroprosentti olisi alle pääomatulojen tuloveroprosentin.

Jaettavasta yritystulosta katsotaan tuloverolain 38 §:n mukaan pääomatuloksi 18 prosentin vuotuista tuottoa vastaava määrä elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta. Vastaava määrä luonnollisen henkilön tai kuolinpesän osuudesta verotusyhtymän maatalouden puhtaaseen tuloon katsotaan lain 39 §:n mukaan pääomatuloksi. Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuudesta elinkeinoyhtymän elinkeinotoiminnan tai maatalouden tuloon katsotaan lain 40 §:n mukaan pääomatuloksi myös 18 prosentin vuotuista tuottoa vastaava määrä osakkaan osuudesta elinkeinoyhtymän elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta.

Näiden yritysmuotojen verotus suhteessa osakeyhtiöihin on koettu olevan epäedullisemmassa asemassa siinä mielessä, että myös yrityksessä pidätetty voitto tulee useimmiten verotetuksi ainakin osittain yrittäjän ansiotulona. Muiden yritysmuotojen verotuksen osakeyhtiöverotusta edullisemmat piirteet, kuten toimintavarausmahdollisuus, eivät läheskään aina korvaa osakeyhtiön tarjoamia verotuksellisia etuja, eikä eri yritysmuotojen verotusta yleisesti koeta tasapuoliseksi. Tästä aiheutuu osaltaan myös kannustimia muuttaa muita yrityksiä osakeyhtiöiksi.

Valtiovarainministeriön asettama pienyritysten verotuksen uudistamistyöryhmä teki keväällä 1996 ehdotuksen niin sanotusta laajennusrahastosta, joka olisi mahdollistanut tulon säästämisen yhtiöverokannalla myös muissa yrityksissä

sä kuin osakeyhtiöissä (VM 1996:7). Ehdotus sai osakseen voimakasta arvostelua, eikä sitä saatettu voimaan. Ehdotuksen sijaan muiden yritysmuotojen kuin osakeyhtiön pääomatulo-osuuden laskennassa käytettävää prosenttia nostettiin viidestätoista kahdeksaantoista. Pidättämällä tulon yrityksessä yrittäjä voi lisätä yrityksen nettovarallisuutta ja sitä kautta pääomatulona verotettavaa määrää.

Uudistuksen yhteydessä jäi kuitenkin huomaamatta, että monissa pienissä yrityksissä jaettava yritystulo tai tulo-osuus on niin pieni, että sen katsominen osittain pääomatuloksi on verovelvolliselle epäedullisempaa kuin jaettavan yritystulon tai tulo-osuuden katsominen ansiotuloksi. Tämä johtuu ansiotulojen verotuksen progressiivisuudesta. Vuoden 1999 tuloveropöytäkirjassa ehdotetut muutokset huomioon ottaen ansiotulojen tuloveroaste nousee pääomatuloveroprosenttiin eli 28 prosenttiin vasta noin 100 000 markan tuloissa. Jos jaettava yritystulo tai tulo-osuus elinkeinoyhtymästä jää alle sadantuhannen markan, on verovelvolliselle edullisempaa saada käsiteltyä koko yritystuloa tai tulo-osuutta ansiotulona.

Jaettavan yritystulon pääomatulo-osuuden laskentaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että verovelvollisen vaatimuksesta jaettava yritystulo katsottaisiin kokonaan ansiotuloksi. Verotusyhtymän osakkaan tulo-osuus voitaisiin niinkään katsoa kokonaan ansiotuloksi. Elinkeinoyhtymän osakkaana olevan luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus elinkeinoyhtymän elinkeinotoiminnan tuloksesta katsottaisiin myös verovelvollisen vaatimuksesta kokonaan ansiotuloksi. Vastaavaa säännöstä ehdotetaan sovellettavaksi elinkeinoyhtymän osakkaan osuuteen yhtymän maatalouden tulosta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 38 §:n 1 momentti, 39 §:n 1 momentti ja 40 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1126/1996, seuraavasti:

38 §

Jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus

Edellä 30 §:ssä tarkoitettu jaettava yritystulo katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneelle nettovarallisuudelle laskettua 18 %:n vuotuista tuottoa. Verovelvollisen ennen verovuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä esittämästä vaatimuksesta voidaan jaettava yritystulo katsoa myös kokonaan ansiotuloksi. Jos verovelvollinen on verovuonna aloittanut elinkeinotoiminnan tai maatalouden harjoittamisen, pääomatulo-osuus lasketaan elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuoden päättyessä kuuluvan nettovarallisuuden perusteella.

39 §

Verotusyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus

Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus verotusyhtymän maatalouden puhtaasta tulosta, josta on vähennetty osakkaan yhtymän maatalouteen kohdistuvat korkomenot ja aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut osakkaan maatalouden tappiot yhtymästä, katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan yhtymävarallisuudelle laskettua 18 prosentin vuotuista tuottoa. Verovelvollisen vaatimuksesta edellä mainittu luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus verotusyhtymän puhtaasta tulosta, josta on vähennetty osakkaan yhtymän maa-

talouteen kohdistuvat korkomenot ja aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut osakkaan maatalouden tappiot yhtymästä, katsotaan kuitenkin kokonaan ansiotuloksi.

40 §

Elinkeinoyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus

Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus elinkeinoyhtymän elinkeinotoiminnan tuloksesta katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan osuudelle yhtymän elinkeinotoimintaan verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta laskettavaa 18 prosentin vuotuista tuottoa. Verovelvollisen vaatimuksesta luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus elinkeinoyhtymän elinkeinotoiminnan tuloksesta katsotaan kuitenkin kokonaan ansiotuloksi.

Jos elinkeinoyhtymällä on maatalouden tuloa, osakkaan osuus yhtymän maatalouden tulosta katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan osuudelle yhtymän maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta laskettavaa 18 prosentin vuotuista tuottoa. Verovelvollisen vaatimuksesta osakkaan osuus yhtymän maatalouden tulosta katsotaan kuitenkin kokonaan ansiotuloksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
199 .

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 1998

Kyösti Karjula /kesk
Olavi Ala-Nissilä /kesk

Armas Komi /kesk
Liisa Hyssälä /kesk

Maria Kaisa Aula /kesk
Matti Vanhanen /kesk